

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
50/2017	Formannskap/plan- og økonomiutvalet	PS	06.06.2017

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Tore Henrik Øye	FA - V35	17/638

FRAMLEGG TIL TILTAK MOT ARTEN BRUNSKOGSNIGEL I VAKSDAL KOMMUNE

Vedlegg:

Resten av landet vil lære av Konnerudmetoden
Utdeling av Nemaslug i Lindås kommune

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Rådmannen legg fram alternative framlegg til tiltak for 2018. Nærare planlegging og løyving hausten 2017.

1. Tiltak i samvar med Lindås kommune: Utdeling av poser med Nemaslug til innbyggjarar om våren. Innbyggjarar henter poser på utdelingsplass. Kostandsramme: ca 50.000
2. Kommunen tar initiativ til eit samarbeid med lokale hagelag/grendelag om ein koordinert aksjon med bruk av Nemaslug blanda med mask. Innbyggjarar hentar middelet frå lagringsplass. Kostnadsramme: ca 60.000
3. Kommunen informerer lokale hagelag/grendelag om mogelege tiltak for å bekjempe brunskogsnigel i lokalmiljøet. Kommunen bistår med informasjonstiltak og ev praktisk hjelp. Det kan ev ytast økonomisk støtte til koordinerte tiltak i regi av lokale lag. Kostandsramme: ca 20.000

Formannskap/plan- og økonomiutvalet - Sak 50/2017

FPØ - Behandling:

Framlegg frå Evelyn Boge, SV:

Tiltak i samsvar med Lindås kommune: Utdeling av poser med Nemaslug til innbyggjarar vert iversett hausten 2017. Innbyggjarar henter poser på utdelingsplassar i bygdene Vaksdal, Stanghelle og Dale. Kostnadsramme ca 50 000.

Framlegget vart seinare endra til også å gjelda Stamnes som utdelingsplass.

Røysting

Formannskapet røysta først over om alternativ 2 skulle gå ut - dette vart samrøystes vedteke.

Ordføraren føreslo følgjande røystemåte:

Alternativ 1 og 3 i rådmannen sitt framlegg vert sett opp mot kvarandre. Dersom alternativ 1 får fleirtal, vert dette sett opp mot framlegget frå Evelyn Boge.

Ved røysting over alternativ 1 eller 3 i rådmannen sitt framlegg, vart alternativ 3 vedteke med 4 mot 3 røyster (Evelyn Boge, SV, Anneli Vatle Lilletvedt, H og Jan Erik Bernes Roe, KRF)

Det vart så røysta over om tiltaket skal starta opp i 2017 eller 2018 - 2017 vart vedteke mot 1 røyst (Eirik Haga, AP))

FPØ - Vedtak:

Kommunen informerer lokale hagelag/grendelag om moglege tiltak for å bekjempe brunskogsnigel i lokalmiljøet. Kommunen bistår med informasjonstiltak og ev praktisk hjelp. Det kan ev ytast økonomisk støtte til koordinerte tiltak i regi av lokale lag. Kostandsramme: ca 20.000
Tiltaket skal starta opp i 2017.

Saksopplysningar:

Kommunestyret fatta slikt vedtak i sak 36/2017:

- «*Vaksdal kommune vil ta eit initiativ i tråd med interpellasjonen for å prøva å avgrensa problem med brunsniglar i kommunen*».

Med bakgrunn i vedtaket legg rådmann fram sak for formannskapet for å få ei avklaring på aktuelle tiltak og finansiering av desse.

Bakgrunn

Tom Charles Johnsen frå MGD, fremja interpellasjon i kommunestyremøtet 08.05.17, om at kommunen bør ta eit initiativ for å redusere problemet med den svartelista arten *brunskogsnigel* i kommunen. Dette for å få bukt med utrivnaden og problemet arten skapar for hageeigarar.

Johnsen viser til tiltak andre stader, og at det trengs samordna innsats på tvers av eigedomsgrenser - for å lukkast med å avgrense problemet. I møtet foreslo Johnsen eit tiltak i kommunal regi med innkjøp av ei blanding av Nemaslug i mask frå bryggeri og utplassering i bygdene slik at private kunne hente middelet til bruk på eigen eigedom. Han ønska oppstart i 2017.

AKTUELLE LOVER OG FORSKRIFTER

- Lov om dyrevelferd.
- Forskrift om framande organismar.
- Forskrift om skadedyrbekjempelse.
- Forskrift om planter og tiltak mot planteskadegjerarar.

UTBREIING AV BRUNSKOGSNIGELEN I KOMMUNEN

Det føreligg ikkje no kartlegging av brunskogsnigelen sin utbreiing i kommunen, men inntrykket er at ein finn arten over store delar av kommunen, med størst problem på Vaksdal, Stanghelle og Dale. Det er gjennomført lokale initiativ mot snigelen fleire stader i kommunen, mellom anna på Dale, jf. oppslag i Vaksdalposten.

AKTUELLE TILTAKSMETODAR

Ved sidan av mekaniske metodar (plukking av sniglar o.l.), vert biologiske tiltak stadig oftare nytta som metode. Her vert det brukt levande organismar som er naturlege fiendar av skadegjerar.

Nemaslug er eit biologisk preparat som består av nematodar (rundormar). Desse går inn og dreper sniglane via ein bakterie, og sidan brunskogsniglane er kannibalar, vil daude sniglar trekkje til seg andre sniglar, som òg vil bli smitta med nematoden. Nemaslug er fritt tilgjengeleg i hagesentra o.l

Nematoden er mest effektiv på små sniglar, og det er best å nytte preparatet vår og haust. Kjende metodar er:

- «Kannibalmetoden»: Nemaslug vert blanda med vatn, ca., 1 ts til 1 liter vatn. Avliva, klypte sniglar vert lagt i blandinga, og lagt ut på skuggefulle, fuktige stader. Andre sniglar forsyner seg av åtet, vert smitta og dør.
- «Lecakule- og vørterølmetoden»: Nematoder vert blanda med vørterøl (¼ ts i =,33 l) i tom isboks eller liknande, med opning. Sniglane drikk av blandinga, vert forgifta og smittar «kannibalane».
- Blande inn Nemaslug i mask frå bryggeri (bruk av betongbil,e.l). Blandinga vert lagt ut punktvis i passende avstand (40 meter?) på store, samanhengande område, til avtalt tidspunkt (koordinert innsats). Metoden vart truleg først nytta på Konnerud i Drammen, og har skapt stor merksemd.

Nemaslug av følsam for lys og temperatur, og må lagrast/handsamast på korrekt måte.

ENGASJEMENT I REGI AV KOMMUNAR, MED ERFARINGAR OG KOSTNADAR

Ulvik herad gjennomførte følgjande tiltak i 2015:

- Om våren: Lokal utdeling av små beger/posar med Nemaslug til hageeigarar, med rettleiing om bruk og blandingsforhold.
- Om hausten: Blanda nemaslug med mask. Utdeling frå fast stasjon lokalt. Innbyggjarar henta blandinga sjølve.
- Kostnad: Budsjett på kr. 10 000,-/år. Kr 8 000,- til innkjøp av Nemaslug. Arbeid ikkje inkl.
- Erfaringar: Best oppslutnad om haustaksjonen. Tiltaka krev planlegging og førebuing, og det går tid ved gjennomføring. Avgjerande at «alle» er med på ein dugnad. Koordinering og informasjon er viktig, og tiltaka bør gjennomførast over fleire år.

Lindås kommune kjøpte inn og delte ut Nemaslug til innbyggjarane i 2015 (1 500 posar) og 2016. Kommunen skal også gjere dette i juni 2017. Utdelinga skjer frå fleire stader i kommunen, med registreringsskjema og rettleiingshefte. Den årlege kostnaden med innkjøp av middelet, er om lag kr. 50 000,- per år. Erfaringane viser at tidspunktet for bruk av Nemaslug er avgjerande for verknaden.

Ullensvang herad og *Stord kommune* er døme på andre kommunar i Hordaland som har engasjert i seg i problematikken. *Fredrikstad kommune* har utarbeidd eigen aksjonsplan mot brunskogsnigelen. Elles vert ofte tiltak gjennomført i regi av hagelag og burettslag, som til dømes Voss hagelag.

SYNSPUNKT OG VERKNADAR

Med bakgrunn i artikkelsøk på nettet, kan det tyde på at bruk av nematoder (Nemaslug) er den metoden som har synt dokumentert effekt. Men det er ulike meiningar om tiltaket. Store sniglar viser seg, i følge NIBIO, å kunne tåle eit visst tal med nematodar. Dette gjer at handsaming er mest verksamt når sniglane er små, om våren, og når dei er nyklekte om hausten.

Enkelte fagfolk (biologar) meiner at stor bruk av nematoder ikkje er vegen å gå, sidan middelet drep alle sniglar, ikkje berre brunskogsnigelen. I tillegg vert det hevda av brunskogsnigelen kan/har utvikla resistens. Fleire meiner at manuell plukking, og å halde det ryddig i hagen, er dei beste tiltaka.

Uansett metode er det viktig å femne eit stort område, og å gjere tiltak samstundes gjentakande over fleire år.

KOSTNADSOVERSLAG FOR AKTUELLE TILTAK I REGI VAKSDAL KOMMUNE

- Innblanding av Nemaslug i mask frå Hansa bryggeri. Lagring lokalt og ev opprydding.
 - Mesk frå Hansa Bryggeri : kr. ?,-
 - Leige av tankbil for transport av mask (kr 1700,- x 4 timar) : kr. 6 800,-

- Innkjøp av Nemaslug frå leverandør (stipulert) : kr. 20 000,-
 - Administrative kostnader (arbeid, informasjon m.v) : kr. 28 000,-
-
- Mesk frå Hansa Bryggeri : kr. ?,-
 - Leige av tankbil for transport av mask (kr 1700,- x 4 timar) : kr. 6 800,-
 - Innkjøp av Nemaslug frå leverandør (stipulert) : kr. 20 000,-
 - Administrative kostnader (arbeid, informasjon m.v) : kr. 28 000,-
 - SUM : kr. 54 800,-
-
- Utlevering av posar med Nemaslug til husstandar («Lindås-modellen»):
 - Innkjøp av Nemaslug (stipulert) : kr. 20 000,-
 - Diverse utstyr (stipulert) : kr. 5 000,-
 - Administrative kostnader : kr. 25 000,-
 - SUM : kr. 50 000,-

Vurdering

På bakgrunn av erfaringar frå andre stader er inntrykket at tiltak mot krev planlegging, tilrettelegging og koordinering for å få til verknadsfulle og vellukka aksjonar. I dette høve er det avgjerande at aktuelle tiltak vert gjennomført på store, samanhengane område, som dugnadar i lokalmiljøet, der «alle» er med. Det er soleis viktig med involvering og forankring hos innbyggjarane, der aktiviteten er tufta på felles engasjement.

Samstundes er det viktig med tilstrekkeleg kunnskap i botn, for å velje rett strategi og metode. Rådmannen meiner det vert forhasta å setje i verk større tiltak i år.

Rådmannen legg fram alternative framlegg til tiltak for 2018. Nærare planlegging og løyving hausten 2017.

- Tiltak i samvar med Lindås kommune: Utdeling av posar med Nemaslug til innbyggjarar om våren. Innbyggjarar henter poser på utdelingsplass. Kostandsramme: ca 50.000
- Kommunen tar initiativ til eit samarbeid med lokale hagelag/grendelag om ein koordinert aksjon med bruk av Nemaslug blanda med mask. Innbyggjarar hentar middelet frå lagringsplass. Kostnadsramme: ca 60.000
- Kommunen informerer lokale hagelag/grendelag om mogelege tiltak i lokalmiljøet. Kommunen bistår med informasjonstiltak og ev praktisk hjelp. Det kan ev ytast økonomisk støtte til koordinerte tiltak i regi av lokale lag. Kostandsramme: ca 20.000